

Jornada de treball col·laboratiu del CSUC: formació d'usuaris

Marcial Rubio Durán

Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació

Unitat de Serveis a Usuaris

-
- Dia: 11 de juliol de 2019
 - Horari de 10.00 a 15.30h
 - Lloc: Biblioteca del Campus Montilivi, Universitat de Girona (UdG)
 - Assistents: van anar representants de la URV, UPC, URL, UdL, UB i UdG
 - Ponents: Grup de treball de formació d'usuaris de la Biblioteca de la Universitat de Girona
-

La sessió es planteja com:

- A. Una presentació de l'extens programa de formació que ofereix a tota la comunitat universitària la Biblioteca de la Universitat de Girona en els seus tres campus a usuaris de primer de Grau, TFG, Màsters, Doctorat i també fora d'ells: centres adscrits, estudiants de Batxillerat, col·legis professionals, etc.
- B. Intercanvi de coneixements i/o bones pràctiques- brainstorming entre els assistents.

Desenvolupament de la jornada

Els amfitrions van presentar la formació d'usuaris a partir de la feina del grup de treball de formació d'usuaris de la Biblioteca de la UdG. Es tracta d'un grup estable de formació amb alts i baixos en la seva activitat al llarg dels anys, però molt actiu a hores d'ara.

El grup es planteja com un fòrum de discussió, debat, propostes i millora contínua on participen membres de les tres biblioteques de campus de la UdG (Barri Vell, Central-Salut i Montilivi). Es posen en comú la formació dels tres campus i es proposen canvis en materials formatius.

Primer pla de formació

La UdG va tenir el seu primer pla de formació l'any 2000 ja dins del marc de l'EEES. S'intenta que la competències formacionals siguin obligatòries a tots els estudiants i es treballa en coordinació amb els docents.

Recursos personals

Actualment, 15 bibliotecaris de tres biblioteques de campus es dediquen a la formació amb un volum d'usuaris potencials de més de 15.000 estudiants, 1.200 PDI i gairebé 600 PAS.

La comunitat de la UdG es distribueix en 9 facultats en 3 campus, més l'Escola de Doctorat i 9 centres adscrits amb les seves biblioteques vinculades.

Tipus de formació

- Reglada
- A mida
- D'assessorament

Formació reglada

- Sessions d'introducció als serveis de la Biblioteca i l'ús dels recursos d'informació adreçades als estudiants de primer curs de tots els estudis de grau. S'ofereixen dins el programa d'assignatures troncales o obligatòries.
- Formació obligatòria per a tothom (s'amplia als centres adscrits).
- Activitats de formació en assignatures concretes: sessions de suport als continguts de les assignatures per tal que els estudiants coneguin les fonts d'informació específiques i de suport al temari. Inclou cursos de formació en Mendeley.
- TFG - Formació voluntària i realitzada amb càpsules informatives (vídeo tutorials). Es tracten temes com ara: cerca, selecció i ús ètic de la informació, sessions sobre comunicació oral i escrita. Algunes s'ofereixen de manera conjunta amb el Servei de Llengües Modernes.
- TFM - Sessions adreçades a optimitzar l'ús de les bases de dades, revistes digitals i altres recursos (factor d'impacte, ús d'un gestor bibliogràfic, etc.). S'ofereixen dins el programa d'assignatures troncales o obligatòries.
- Doctorands – Curs de 10h transversal per a tothom, inclou gestió de la documentació científica, indicadors i dades de recerca, etc. Curs molt ben valorat. En aquest cas els estudiants reben la informació des de l'Escola de Doctorat.
- PDI – formació vehiculada per l'ICE, també a PDI de centres adscrits.
- PAS – Sota demanda.
- S'aconsegueix un 75% d'assistència a les sessions de formació reglada.

- Sessions de 1.30h – 2h presencials. Sessions per a TFG amb vídeo tutorials.
- Sessions més pràctiques que teòriques.
- Dins dels plans d'estudi.
- 2019 novetat - curs a la Facultat d'Econòmiques amb reconeixement de crèdits fora de l'horari lectiu. S'avalua amb proves i control d'assistència.

Objectius de les sessions introductòries

- a) Començar a dominar les funcions bàsiques dels recursos.
- b) Perdre la por, agafar confiança i descobrir tot allò que hi ha a l'abast de l'usuari.
- c) Utilitzar els recursos com a eines bàsiques d'ús diari.

Formació a mida

- TFG – Es fa assessorament en grups reduïts.
- Fidelització d'11 instituts de la zona – 1r de batxillerat, es forma en eines per a desenvolupar el treball de recerca. En alguns casos les sessions són a la UdG.
- Jornades de portes obertes – formació en format tallers.
- Formació per a persones amb més de 50 anys – adaptada a les seves necessitats.
- Activitats conjuntes de formació amb l'ILCC (Institut de Llengua i Cultura Catalana) als Campus del Barri Vell i aquest proper any a Montilivi.

Assessorament

- Ajuden a cercar informació pertinent per preparar un treball de curs, el TFG o el TFM, a redactar citacions i a utilitzar els gestors bibliogràfics, a buscar articles científics a la biblioteca digital o en recursos electrònics concrets, i informen del funcionament del repositori institucional per dipositar-hi la recerca o materials docents, etc.
- +900 consultes.
- +573 hores dedicades.
- Assessoria mitjançant: correu electrònic, WhatsApp, telèfon o formulari web.
- Disposen de una base dades de consultes fetes i respostes ràpides.

Pràctiques extracurriculars remunerades

Cada curs s'ofereix als estudiants de la UdG la possibilitat de col·laborar en projectes que els permeten desenvolupar i millorar algunes de les competències transversals establertes en els plans d'estudi (cercar informació de manera eficaç, treballar en equip, ús de les TIC, etc.). Aquestes pràctiques són remunerades.

Materials

- Gran part dels materials estan dipositats a Moodle.
- Inclou vídeos curts realitzats per una empresa especialitzada externa a la UdG.
- Vídeos de 4 fins a 8 minuts, accessibles des del DUGi (Dipòsit Digital)
<http://dugi.udg.edu/>
- El TFG de dret té 27 vídeos

Llengües

- Es realitzen cursos en català, castellà i anglès.
- El castellà molt utilitzat en cursos de formació de Màsters (gran nombre d'estudiants sud-americans).

Especificitats de formació per Campus

Campus Centre de Ciències de la Salut

- Es fa formació a col·legis professionals.
- Sessions regulars "Cafè tot parlant de...". Intercanvi informal entre bibliotecaris i PDI, intercanvi d'opinions sobre la biblioteca.
- Recomanacions de lectures d'estiu i brainstorming amb els professors sobre quins llibres són més interessants.
- Càpsules de formació lligades a l'assistència a un congrés i amb reconeixement d'un crèdit. Poca gent però molt ben valorat.

Handicaps

- Poc personal formador i poc temps per innovar en noves metodologies.
- Canvis en els programes que afecten a la formació.
- Es constata que els estudiants no volen formació a primer.
- Alhora, el PDI està molt conscienciat però no va a les formacions.

Campus Barri Vell

- Professors molt implicats
- Resposta baixa dels estudiants.
- Formació del màster amb molt èxit.
- Programació en franges horàries d'acord amb el professor.
- Fan servir el mètode cefalònic: mètode d'aprenentatge actiu per a l'orientació a la biblioteca que consisteix a donar als estudiants a les biblioteques una targeta d'orientació amb preguntes preparades que hauran de fer durant la sessió perquè l'instructor respongui.
- Tenen la figura dels tutors bibliogràfics.

La figura dels tutors bibliogràfics al Campus Centre de Ciències de la Salut

Representen el referent de formació més proper amb l'usuari i han de tenir tot un seguit de habilitats pròpies:

- Ha de saber escoltar, tenir empatia i ser proper. Ser un facilitador.
- Ha d'acompanyar, guiar, orientar i tutoritzar
- Ha de treballar en equip fora de les quatre parets de la biblioteca
- Ha de ser humil i aprendre dels errors i tenir la capacitat de revisar els processos formatius.
- Ha d'estar al dia i autoformar-se.
- Ha de ser curiós i innovar.
- Ha de ser un valor per la biblioteca. Segur de la seva feina i referent a les facultats.

Formació dels formadors

- El personal formador de la biblioteca de la Universitat de Girona es poden apuntar als cursos de innovació pedagògica que programa el ICE.

... No tot és perfecte

El grup de treball de formació es planteja diferents factors de millora:

- Cal personificar el servei. Cares conegudes i reconegudes com a formadors de referència.
- Cal personalitzar els correus i els missatges als usuaris. Fer-se més proper.
- Cal promocionar el servei. No basta amb el "ja vindran"
- No s'ha de pensar que els bibliotecaris som perfectes i autosuficients. Cals formar-se, avaluar-se i fer-ne seguiment.
- Cal un espai propi, amb les eines adequades i amb privacitat.
- Cal implicar-se en la vida acadèmica. No s'ha actuar com un bolet aliè a la Universitat.
- Cal especialitzar-se temàticament.

Valoració

La formació d'usuaris de la Biblioteca de UdG és un servei molt ben valorat entre la comunitat universitària. La feina del grup de treball de formació al llarg dels anys ha donat lloc a un servei ben estructurat amb diferents tipus i nivell formatius.

És un servei viu i integrat dins la vida universitària, que aprèn de la feina feta i millora a partir de les errades o mancances detectades, així com de les noves demandes detectades de formació que puguin sortir.

El grup de treball de formació és l'eix que vertebrava tota la feina formativa on el debat i les noves propostes són posades en comú i desenvolupades si cal.